

COMISIA NAȚIONALĂ A VALORILOR MOBILIARE
Hotărîre cu privire la aprobarea actelor normative
privind activitatea de brokeraj și dealer

Nr.48/7 din 17.12.2002

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.20-22/31 din 14.02.2003

* * *

În scopul aducerii cadrului normativ, ce ține de reglementarea activității de brokeraj și de dealer pe piața valorilor mobiliare, în concordanță cu prevederile legislației în vigoare,

COMISIA NAȚIONALĂ A VALORILOR MOBILIARE

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul cu privire la activitatea de brokeraj și de dealer pe piața valorilor mobiliare (Anexa nr.1).

2. Se aprobă Contractul-tip de servicii de brokeraj (Anexa nr.2).

3. Se aprobă Ordinul-tip (Anexa nr.3).

4. Se abrogă:

- Hotărîrea Comisiei de Stat pentru Piața Hîrtilor de Valoare nr.20/2 din 10.08.1995 pentru aprobarea Regulamentului provizoriu cu privire la brokeri (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1996, nr.5-6, art.6);

- Instrucțiunea provizorie cu privire la modul de recepționare a ordinelor pentru vânzarea hîrtilor de valoare la bursa de valori, aprobată de Comisia de Stat pentru Piața Hîrtilor de Valoare la 16.06.1995 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1996, nr.13, art.15).

5. Participanții la piața valorilor mobiliare, în termen de o lună de la intrarea în vigoare a prezentei Hotărîri, urmează să-și aducă activitatea în conformitate cu prevederile acesteia.

PREȘEDINTELE

COMISIEI NAȚIONALE

A VALORILOR MOBILIARE

Ion ROBU

Chișinău, 17 decembrie 2002.

Nr.48/7.

Anexa nr.1
la Hotărîrea Comisiei Naționale
a Valorilor Mobiliare
nr.48/7 din 17.12.2002

Regulamentul cu privire la activitatea de brokeraj
și de dealer pe piața valorilor mobiliare

1. Dispoziții generale

1.1. Regulamentul cu privire la activitatea de brokeraj și de dealer pe piața valorilor mobiliare (în continuare - Regulamentul) este aprobat în baza Legii cu privire la piața valorilor mobiliare, Legii privind Comisia Națională a Valorilor Mobiliare și altor acte legislative și normative care reglementează activitatea pe piața valorilor mobiliare.

1.2. Normele prezentului Regulament se extind asupra activității participanților profesioniști la piața valorilor mobiliare, care dețin licențe pentru activitatea de brokeraj și/ sau de dealer, eliberate de către Comisia Națională a Valorilor Mobiliare (în continuare - Comisia Națională).

1.3. Regulamentul stabilește cerințe generale față de activitatea de brokeraj și de dealer pe piața valorilor mobiliare, reguli de desfășurare și restricții asupra acestor activități, cerințe față de contractul de servicii de brokeraj, responsabilitatea pentru nerespectarea normelor stabilite în conformitate cu actele legislative și normative în vigoare.

1.4. În sensul prezentului Regulament, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

activitate de brokeraj - activitatea de vânzare-cumpărare a valorilor mobiliare, desfășurată de broker în calitate de mandatar sau comisionar, ce activează în baza contractului de mandat sau de comision, precum și în baza procurii pentru efectuarea tranzacțiilor menționate, în cazul în care contractul nu stipulează împuternicirile mandatului sau ale comisionarului;

activitate de dealer - activitatea de cumpărare a valorilor mobiliare, în nume și din cont propriu, pentru vânzarea lor ulterioară în scopul obținerii de profit;

agent de bursă - persoana fizică, angajat al brokerului sau dealerului, care dispune de certificate de calificare pentru dreptul de a efectua operațiuni cu valori mobiliare, eliberate de Comisia Națională și bursa de valori și care a primit autorizația bursei de valori pentru a desfășura activități legate de tranzacțiile cu valori mobiliare în cadrul bursei de valori;

agent de decontare - participantul Depozitarului Național de Valori Mobiliare (depozitarului fondului, băncii-custode), care, în conformitate cu regulile Depozitarului Național de Valori Mobiliare, efectuează decontarea tranzacției, executate la bursa de valori de un alt participant al acestuia, în interesul clientului primului participant (fondului de investiții sau altui investitor instituțional);

broker - persoana juridică, participant profesionist la piața valorilor mobiliare, care, în baza licenței eliberate de Comisia Națională, desfășoară activitatea de brokeraj;

contract-tip - model de contract stabilit de către Comisia Națională pentru serviciile de bază prestate participanților la piața valorilor mobiliare. Condițiile acestui contract sînt obligatorii pentru părțile contractante și pot fi completate cu alte clauze care nu contravin normelor stabilite;

comisionar - persoana care se obligă prin contractul de comision ca din însărcinarea celeilalte părți (comitent) să încheie, în schimbul unei remunerații, o convenție sau mai multe convenții în numele său, dar pe contul comitentului;

dealer - persoana juridică, participant profesionist la piața valorilor mobiliare, care, în baza licenței eliberate de Comisia Națională, desfășoară activitatea de dealer;

deținător nominal de valori mobiliare - participant profesionist la piața valorilor mobiliare, care deține, în numele său, valori mobiliare din însărcinarea proprietarilor de valori mobiliare sau a altor deținători nominali, nefiind proprietar al valorilor mobiliare respective;

insider al emitentului - persoanele care corespund unei dintre următoarele categorii:

a) persoanele cu funcții de răspundere ale emitentului, inclusiv membrii consiliului de observatori, consiliului de directori, comitetului de conducere, comisiei de revizie și ai altor organe de conducere;

b) persoanele care dețin poziția de control;

c) persoanele care au acces la informația confidențială în virtutea funcției deținute, a condițiilor contractului sau în urma delegării dreptului respectiv din partea emitentului ori a altui insider al acestuia;

d) persoanele fizice care în decursul ultimelor șase luni în oricare mod cad sub incidența prevederilor lit. a), b) sau c);

e) persoanele fizice afiliate persoanelor specificate la lit.a)-d);

mandatar - persoana care se obligă prin contractul de mandat de a efectua anumite acte juridice în numele și pe contul celeilalte părți (mandant);

ordin - indicația cu privire la oferta /cererea de vânzare - cumpărare a valorilor mobiliare, perfectată în conformitate cu cerințele prezentului Regulament;

reprezentant al clientului - persoana care, în conformitate cu legislația civilă, reprezintă clientul. Dacă contractul de servicii de brokeraj prevede delegarea către broker a împuternicirilor de semnare a dispozițiilor de transmitere, inclusiv pe numele brokerului, el va fi

reprezentant al clientului.

[Pct.1.4 modificat prin Hot.CNVM nr.18/6 din 28.03.06, în vigoare 07.04.06]

2. Cerințe generale pentru desfășurarea activității de brokeraj și de dealer pe piața valorilor mobiliare

2.1. La desfășurarea activității profesionale cu valori mobiliare, brokerul și dealerul sînt obligați:

(1) să execute conștiincios obligațiunile reieșite din tranzacțiile efectuate și alte obligațiuni legate nemijlocit de desfășurarea activității profesionale pe piața valorilor mobiliare;

(2) să nu admită manipularea prețurilor pe piața valorilor mobiliare și influențarea clienților și a altor participanți ai pieței valorilor mobiliare în scopul efectuării tranzacțiilor cu valori mobiliare, prezentînd informații premeditate eronate despre valorile mobiliare, emitentul valorilor mobiliare, prețurile la valorile mobiliare;

(3) să dezvăluie informația privind operațiunile sale cu valori mobiliare în conformitate cu actele legislative și normative ce țin de piața valorilor mobiliare;

(4) să întreprindă toate măsurile rezonabile pentru evidența și păstrarea adecvată, asigurarea securității mijloacelor bănești și a valorilor mobiliare;

(5) să aprobe proceduri interne și reguli de ținere a registrelor de evidență și întocmire a dărilor de seamă interne în corespundere cu cerințele actelor normative;

(6) să nu accepte ordine ce ar duce la situația cînd brokerul/dealerul apare concomitent ca reprezentant al cumpărătorului și al vînzătorului, cu excepția cazurilor cînd aceasta este permis expres de contractul de servicii de brokeraj.

[Pct.2.1 modificat prin Hot.CNVM nr.31/9 din 18.12.03, în vigoare 23.01.04]

3. Activitatea de brokeraj și de dealer pe piața valorilor mobiliare

3.1. În cadrul desfășurării activității de brokeraj pe piața valorilor mobiliare, brokerul exercită următoarele acțiuni:

(1) încheie contracte de servicii de brokeraj și primește ordine de la clienți în scopul efectuării tranzacțiilor cu valori mobiliare;

(2) atrage mijloacele financiare ale clienților în scopul efectuării din contul clienților a tranzacțiilor cu valori mobiliare;

(3) păstrează, asigură securitatea și ține evidența separată a mijloacelor bănești ale clienților săi, destinate investirii în valori mobiliare sau primite de la realizarea valorilor mobiliare;

(4) furnizează clienților săi informații asupra pieței valorilor mobiliare, precum și asupra tranzacțiilor efectuate în numele acestora la recepționarea unui ordin, informează clienții despre ultimul preț de piață la valorile mobiliare ce constituie obiectul ordinului;

(5) poate îndeplini funcția de deținător nominal al valorilor mobiliare;

(6) poate finanța operațiunile clienților în modul stabilit de Comisia Națională, iar pentru bănci și alte instituții financiare - și de către Banca Națională a Moldovei;

(7) poate cumula activitatea de brokeraj în calitate de activitate de bază pe piața valorilor mobiliare numai cu activitatea de dealer, underwriting, consulting investițional și de administrare a investițiilor în conformitate cu actele normative în vigoare;

(8) poate antrena în procesul de decontări la bursa de valori agentul de decontare.

[Pct.3.1 modificat prin Hot.CNVM nr.31/9 din 18.12.03, în vigoare 23.01.04]

3.2. În cadrul desfășurării activității de dealer pe piața valorilor mobiliare, dealerul poate cumula activitatea de dealer în calitate de activitate de bază pe piața valorilor mobiliare numai cu activitatea de brokeraj, underwriting, consulting investițional și de administrare a investițiilor în conformitate cu actele normative în vigoare.

4. Regulile de desfășurare a activității de brokeraj

4.1. Brokerul este obligat:

(1) să aducă cu bună-credință la cunoștința clienților toată informația necesară, ce ține de efectele juridice ale încheierii și executării contractului de servicii de brokeraj, ordinelor și ale efectuării tranzacțiilor prin intermediul brokerului, inclusiv să nu recomande clientului tranzacția, fără a lua măsuri rezonabile pentru ca clientul să înțeleagă caracterul riscului asumat în legătură cu efectuarea ei;

(2) să prezinte clientului dările de seamă în modul și în termenele prevăzute de prezentul Regulament și de contractul de servicii de brokeraj;

(3) să se asigure cu privire la capacitatea clientului de a îndeplini obligațiile ce apar ca urmare a efectuării tranzacțiilor;

(4) să execute de sine stătător ordinele clienților, cu excepția cazului când ordinele de efectuare a tranzacțiilor sînt transmise altui broker, dacă aceasta se prevede în contractul de servicii de brokeraj, sau brokerul acționează în cazul apariției unei situații excepționale întru apărarea intereselor clientului său cu înștiințarea prealabilă a acestuia;

(5) să execute obligațiunile pe contractele de servicii de brokeraj încheiate cu clienții, acționînd conștiincios și exclusiv în interesele clienților;

(6) să îndeplinească ordinele clienților în ordinea primirii lor, luînd în considerație condițiile esențiale indicate de clienți;

(7) să înceapă executarea ordinelor imediat după recepționarea lor;

(8) să execute tranzacțiile de vânzare-cumpărare a valorilor mobiliare din ordinul clientului în mod prioritar în raport cu tranzacțiile din contul său propriu, inclusiv în cazurile când brokerul activează prin reprezentant, din ordinul sau din contul persoanei cu care se află în relații de control, sau din ordinul sau din contul unui angajat al brokerului;

(9) să comunice în scris clientului despre apariția conflictelor de interese, inclusiv a celor ce țin de desfășurarea de către broker a activității de dealer, și să întreprindă toate măsurile necesare pentru soluționarea lor în interesul clientului;

(10) să execute toate acțiunile necesare pentru asigurarea efectuării în termen a decontărilor cu mijloace bănești și a transiterii valorilor mobiliare;

(11) să nu folosească în mod impropriu mijloacele bănești și valorile mobiliare ale clientului;

(12) să păstreze secretul comercial referitor la toate tranzacțiile clienților și să nu permită accesul la această informație a unor persoane terțe, cu excepția informației prevăzute de prezentul Regulament sau alte acte normative în vigoare;

(13) să execute condițiile contractului de servicii de brokeraj.

4.2. Mărimea comisionului și altor încasări și plăți posibile în legătură cu efectuarea tranzacțiilor se va indica în ordine.

[Pct.4.2 modificat prin Hot.CNVM nr.31/9 din 18.12.03, în vigoare 23.01.04]

4.3. La desfășurarea activității de dealer pe piața valorilor mobiliare dealerul este obligat:

(1) să îndeplinească conștiincios obligațiunile ce țin de tranzacțiile de vânzare-cumpărare efectuate de către dînsul;

(2) să execute toate acțiunile necesare pentru asigurarea efectuării în termen a decontărilor cu mijloace bănești și a transiterii valorilor mobiliare;

(3) să efectueze acțiuni și tranzacții în conformitate cu prevederile prezentului Regulament și actelor normative în vigoare.

5. Restricții ale activității de brokeraj

5.1. Brokerul nu este în drept să execute următoarele acțiuni și tranzacții:

(1) să presteze servicii și să atragă cu titlu oneros mijloacele financiare ale persoanelor fizice și juridice, ce nu se referă la

desfășurarea activității de brokeraj și a altor activități cumulate în conformitate cu actele normative în vigoare. Prezenta restricție nu se aplică asupra instituțiilor financiare;

(2) să recomande clientului și să contribuie la efectuarea tranzacțiilor cu valori mobiliare în volum și/ sau la preț exagerat, în scopul de a-și mări comisionul;

(3) să folosească mijloacele bănești disponibile de pe contul clientului, dacă contractul de servicii de brokeraj nu prevede altfel;

(4) să împrumute valori mobiliare de la client;

(5) să împrumute mijloace bănești de la client, cu excepția brokerilor - instituții financiare, în procesul exercitării activității sale de bază;

(6) să execute un ordin, în cazul în care dispune de informații, că clientul inițiază efectuarea tranzacției cu valori mobiliare cu încălcarea prevederilor legislației;

(7) să efectueze la bursa de valori operațiuni cu valorile mobiliare în nume și din cont propriu, fără a deține licență pentru activitatea de dealer;

(8) să efectueze alte operații financiare și tranzacții care contravin legislației în vigoare.

(9) să execute un ordin, obiect al căruia sînt valorile mobiliare emise de către emitentul-bancă, fără permisiunea scrisă a Băncii Naționale a Moldovei privind achiziționarea unei cote mai mari de 5% (25%, 33%, 50 %) din capitalul băncii.

[Pct.5.1 modificat prin Hot.CNVM nr.18/6 din 28.03.06, în vigoare 07.04.06]

[Pct.5.1 completat prin Hot.CNVM nr.13/5 din 17.03.05, în vigoare 01.04.05]

[Pct.5.1 modificat prin Hot.CNVM nr.31/9 din 18.12.03, în vigoare 23.01.04]

6. Contractul de servicii de brokeraj

6.1. Drepturile și obligațiile brokerului și clientului sînt stabilite de prezentul Regulament și de contractul de servicii de brokeraj. Contractul de servicii de brokeraj se întocmește în corespundere cu contractul-tip de servicii de brokeraj. Prevederile contractului de servicii de brokeraj, care contravin contractului-tip de servicii de brokeraj, sînt nule.

6.2. Contractul de servicii de brokeraj este confidențial, dacă în el nu se prevede altfel. Confidențialitatea contractului de servicii de brokeraj nu scutește brokerul de obligația de a furniza informația cerută de Comisia Națională și alte organe împuternicite în ordinea și volumul stabilit de legislația în vigoare.

6.3. La încheierea contractului de servicii de brokeraj, brokerul este obligat să verifice identitatea clientului, capacitatea de exercițiu a clientului, precum și corespunderea semnăturii lui celei din documentele de identitate. În cazul în care contractul de servicii de brokeraj este semnat de reprezentantul clientului, brokerul verifică împuternicirile acestuia.

6.4. Împuternicirile reprezentantului se confirmă:

(1) prin procura eliberată pe numele lui;

(2) în cazul persoanelor, declarate incapabile în modul stabilit de legislație - prin extrasul din hotărîrea judecății cu privire la declararea persoanei incapabile și cu privire la desemnarea tutelei;

(3) în cazul minorilor care nu au atins vîrsta de 16 ani - prin înscrierea din documentele de identitate ale părinților (adoptanților) sau adevărîna de naștere.

6.5. Procură nu se cere de la conducătorii persoanelor juridice, care, conform statutului, sînt în drept să acționeze din numele acestei persoane juridice. În asemenea cazuri pot fi solicitate documentele care autentifică funcția de răspundere a conducătorilor indicați. Dacă persoana juridică este condusă de un organ colegial, brokerul poate cere hotărîrea cu privire la alegerea persoanelor cu funcții de răspundere și repartizarea între ele a obligațiunilor.

6.6. În cazul cînd în calitate de reprezentant al clientului este o persoană juridică, brokerul este obligat să facă cunoștință cu statutul persoanei juridice și să verifice dacă acțiunile care se efectuează corespund drepturilor acordate persoanei juridice de statutul său.

6.7. În contractul de servicii de brokeraj se va indica dacă

brokerul:

(1) este mandatar sau comisionar pentru clientul său;

(2) activează sau nu în calitate de deţinător nominal pentru clientul său.

6.8. Prin contractul de servicii de brokeraj clientul poate acorda brokerului împuternicirea de a întreprinde toate acţiunile legate de transmiterea valorilor mobiliare în deţinere nominală acestuia sau unei persoane terţe - depozitar, dacă aceasta este necesar pentru efectuarea tranzacţiei sau este prevăzut prin contract.

6.9. În cazul când brokerul are în deţinere nominală valorile mobiliare ale clientului său şi efectuează tranzacţii prin intermediul bursei de valori, el are calitatea de comisionar pentru clientul său.

6.10. La încheierea contractului de servicii de brokeraj, brokerul va asigura deschiderea unui cont de brokeraj pentru clientul respectiv în conformitate cu prevederile actelor normative în vigoare.

6.11. Ordinul este parte componentă a contractului de servicii de brokeraj.

6.12. Brokerul poartă responsabilitate pentru livrarea valorilor mobiliare admise spre tranzacţionare în cadrul bursei de valori şi va garanta că persoana semnatară este posesor real, înregistrat în registru sau reprezentantul acestuia, în capacitate de exerciţiu, are împuternicirile respective, era competentă să semneze, semnăturile din actele semnate de aceasta sînt autentice şi că registratorul nu are temei juridic să refuze înregistrarea transferului valorilor mobiliare.

[Pct.6.12 modificat prin Hot.CNVM nr.31/9 din 18.12.03, în vigoare 23.01.04]

6.13. În cazul când contractul de servicii de brokeraj prevede relaţii de mandat, el poate fi reziliat de oricare dintre părţi. În cazul când contractul de servicii de brokeraj prevede relaţii de comision, el poate fi reziliat de client în orice moment şi de broker în cazurile prevăzute de contract sau de actele normative în vigoare.

7. Drepturile şi obligaţiunile brokerului şi clientului

7.1. Prin semnarea contractului de servicii de brokeraj, brokerul obţine următoarele drepturi:

(1) să respingă executarea unui ordin, în cazul în care acesta nu întruneşte toate condiţiile normelor stabilite de actele normative ce ţin de piaţa valorilor mobiliare, sau nu are un suport obiectiv de mijloace băneşti sau valori mobiliare;

(2) să solicite de la clienţii săi informaţii referitor la scopurile investiţionale ale acestora, care pot ajuta la executarea corectă şi oportună a obligaţiilor faţă de clienţi;

(3) să execute parţial ordinul clientului, în cazul în care el nu este condiţionat conform principiului "vînd / cumpăr totul sau nimic";

(4) să perceapă de la client costul operaţiilor cu valori mobiliare, care include taxa de stat, taxa bursieră, serviciile depozitarului, registratorului independent, brokerului şi alte cheltuieli, necesare la efectuarea operaţiei;

(5) să crediteze operaţiile efectuate de client în limitele şi condiţiile stabilite de actele normative în vigoare;

(6) să recurgă la serviciile unui agent de decontare, în cazul în care execută un ordin din contul unui fond de investiţii, în corespundere cu regulile Depozitarului Naţional de Valori Mobiliare;

(7) să ceară de la client compensarea prejudiciului, cauzat din vina acestuia;

(8) să renunţe la executarea clauzei contractului de servicii de brokeraj care îi acordă împuterniciri de mandatar;

(9) să renunţe, în modul prevăzut de legislaţie, la executarea clauzei contractului de servicii de brokeraj care îi acordă împuterniciri de comisionar numai dacă aceasta este prevăzut în prevederile suplimentare ale contractului de servicii de brokeraj şi în cazurile stipulate în legislaţie;

(10) să exercite calitatea de deţinător nominal pentru valorile mobiliare ale clientului său, dacă aceasta este necesar pentru efectuarea tranzacţiei sau este prevăzut de contractul de servicii de brokeraj;

(11) să exercite, în conformitate cu ordinul clientului, acțiunile legate de transmiterea valorilor mobiliare în deținere nominală brokerului sau unei persoane terțe - depozitarului, dacă aceasta este necesar pentru efectuarea tranzacției sau este prevăzut de contractul de servicii de brokeraj;

(12) să exercite acțiuni cu caracter corporativ (reprezentarea intereselor acționarilor în cadrul adunării generale a acționarilor, solicitarea informației referitor la starea financiară a emitentului, etc.), dacă aceasta este prevăzut de contractul de servicii de brokeraj;

(13) alte drepturi ale brokerului care reies din prevederile suplimentare ale contractului de servicii de brokeraj.

[Pct.7.1 modificat prin Hot.CNVM nr.31/9 din 18.12.03, în vigoare 23.01.04]

7.2. Prin semnarea contractului de servicii de brokeraj, brokerul se obligă:

(1) să respingă executarea unui ordin de la client, în cazul când cunoaște circumstanțe care nu-i permit clientului să efectueze tranzacții în condiții legale;

(2) să efectueze tranzacții cu valori mobiliare în interesul și din contul clientului;

(3) să nu încurajeze tranzacționarea excesivă în contul clientului, în scopul majorării încasărilor provenite din comisioane sau alte venituri generate de această activitate;

(4) să nu recomande clientului cumpărarea, vânzarea sau schimbarea nici unei din valorile mobiliare decât în cazul în care posedă licență pentru activitatea de consulting investițional și în urma efectuării unor analize profunde asupra emitentului și a pieței valorilor mobiliare, avînd o bază rezonabilă să aprecieze că tranzacția este potrivită pentru client;

(5) să anunțe clienții în scris că recomandările ce conțin estimări privind modificările probabile ale prețurilor la anumite valori mobiliare sau alte estimări privind evoluția pieței de capital sînt doar prognoze;

(6) să furnizeze clientului doar informații certe, corecte și suficiente asupra pieței bursiere, precum și asupra tranzacțiilor efectuate în numele acestuia în cadrul bursei de valori, la recepționarea unui ordin să informeze clientul despre prețul curent de piață la valorile mobiliare ce constituie obiectul ordinului;

(7) să solicite informații referitoare la calitatea de insider al clientului în raport cu emitentul valorilor mobiliare tranzacționate;

(8) să nu efectueze tranzacții din contul clientului pentru care nu a recepționat un ordin din partea clientului, întocmit în modul stabilit de prezentul Regulament;

(9) să execute ordinele clientului întocmai, prompt și la cele mai bune condiții existente pe piață;

(10) să execute ordinele clientului cu prioritate față de cele în cont propriu;

(11) după efectuarea tranzacției, să transmită imediat sau în alt termen indicat de client în contractul de servicii de brokeraj clientului confirmări scrise cu prezentarea detaliilor aferente privind tranzacția efectuată;

(12) să asigure procesarea decontărilor la bursa de valori în termenii stabiliți și să transmită clientului documentul ce confirmă dreptul lui de proprietate asupra valorilor mobiliare - pentru cumpărător sau mijloacelor bănești - pentru vânzător, obținute în urma executării ordinului;

(13) să manifeste o înaltă exigență la păstrarea mijloacelor bănești și valorilor mobiliare ale clientului și să răspundă deplin pentru ele pînă la momentul efectuării decontărilor în cadrul tranzacției executate sau pînă cînd acestea vor fi rambursate clientului;

(14) să restituie clientului soldul mijloacelor bănești, transmise brokerului și destinate executării ordinului modificat sau anulat, în termen de o zi bancară din ziua primii cererii respective, dacă contractul de servicii de brokeraj nu prevede altfel;

(15) să nu folosească în mod impropriu mijloacele bănești și valorile mobiliare ale clientului;

(16) să prezinte trimestrial clientului darea de seamă privind

situația contului de brokeraj, dacă contractul de servicii de brokeraj nu prevede altfel;

(17) să păstreze strict confidențialitatea informațiilor referitoare la activitatea pe care o desfășoară în numele clientului său, dacă contractul de servicii de brokeraj nu prevede altfel;

(18) să compenseze prejudiciul cauzat clientului prin neexecutarea, executarea neadecvată a ordinelor sau prin inducerea clientului în eroare;

(19) să execute ordinele clienților personal, fiind în drept să delege executarea lor altor brokeri numai cu acordul clientului, în cazurile prevăzute de prezentul Regulament;

(20) alte obligațiuni ale brokerului care reies din prevederile suplimentare ale contractului de servicii de brokeraj.

[Pct.7.2 modificat prin Hot.CNVM nr.31/9 din 18.12.03, în vigoare 23.01.04]

7.3. În cazul, în care brokerul are anumite interese ce nu-i permit să execute ordinul clientului în condițiile cele mai avantajoase pentru acesta, el trebuie să informeze în scris clientul despre existența unor asemenea interese.

7.4. Prin semnarea contractului de servicii de brokeraj, clientul obține următoarele drepturi:

(1) să dea brokerului ordine pentru efectuarea tranzacțiilor de cumpărare sau vânzare a valorilor mobiliare în condițiile contractului de servicii de brokeraj, prezentului Regulament și altor acte normative în vigoare;

(2) să modifice sau să anuleze complet sau parțial ordinul neexecutat de broker, în modul stabilit de contractul de servicii de brokeraj;

(3) să ceară restituirea soldului mijloacelor bănești transmise brokerului și destinate executării ordinului modificat sau anulat în termen de o zi bancară din momentul primirii cererii, dacă contractul de servicii de brokeraj nu prevede altfel;

(4) să conteste acțiunile brokerului în cazurile în care acestea contravin prevederilor contractului de servicii de brokeraj sau ordinelor date pe baze legale de client;

(5) să ceară de la broker compensarea prejudiciilor, cauzate prin neexecutarea sau executarea neadecvată de către acesta a ordinelor sau prin inducerea clientului în eroare;

(6) să renunțe la executarea contractului de servicii brokeraj în modul stabilit de legislație sau contractul de servicii de brokeraj;

(7) alte drepturi ale clientului, care reies din prevederile suplimentare ale contractului de servicii de brokeraj.

[Pct.7.4 modificat prin Hot.CNVM nr.31/9 din 18.12.03, în vigoare 23.01.04]

7.5. Prin semnarea contractului de servicii de brokeraj, clientul se obligă:

(1) să transfere, în modul stabilit de prezentul Regulament, contractul de servicii de brokeraj și alte acte normative, pe contul brokerului mijloacele bănești necesare pentru executarea ordinului de cumpărare;

(2) să prezinte brokerului, în modul stabilit de prezentul Regulament, contractul de servicii de brokeraj și alte acte normative, în cazul când brokerul exercită funcția de deținător nominal al valorilor mobiliare, dispoziția de transmitere în deținere nominală pentru valorile mobiliare respective pe numele brokerului;

(3) să semneze, în termenii stabiliți de actele normative în vigoare, toate documentele ce țin de procesarea decontărilor în cadrul tranzacției efectuate;

(4) să achite serviciile brokerului, alte servicii și taxe aferente executării ordinelor clientului în conformitate cu actele normative în vigoare și prevederile contractului de servicii de brokeraj;

(5) să compenseze prejudiciile cauzate brokerului din vina sa;

(6) să furnizeze brokerului doar informații certe, corecte și suficiente privind datele necesare pentru perfectarea și executarea tranzacțiilor ce constituie obiectul ordinului;

(7) să confirme brokerului calitatea de insider în raport cu emitentul valorilor mobiliare tranzacționate;

(8) alte obligațiuni ale clientului, care reies din prevederile suplimentare ale contractului de servicii de brokeraj.

[Pct.7.5 modificat prin Hot.CNVM nr.31/9 din 18.12.03, în vigoare 23.01.04]

8. Modul de recepționare a ordinelor

8.1. Ordinul este prezentat brokerului în scris, prin fax, în formă electronică, prin telefon sau în altă formă stabilită de contractul de servicii de brokeraj.

8.2. Brokerul poate recepționa ordine telefonice în cazurile când sînt întrunite următoarele condiții:

(1) oficiul brokerului este dotat cu tehnica necesară, care permite înregistrarea convorbirilor telefonice;

(2) apelul telefonic în cadrul căruia este recepționat ordinul este făcut din oficiul brokerului cu condiția înregistrării convorbirii;

(3) convorbirea este confirmată prin extrasul primit de la operatorul care prestează servicii de telecomunicații, numerele apelate vor corespunde celor indicate în contractul de servicii de brokeraj și durata convorbirii înregistrate va corespunde duratei convorbirii confirmate prin extrasul primit;

(4) extrasele de la operatorul care prestează servicii de telecomunicații și înregistrările respective ale convorbirilor vor fi păstrate conform prevederilor prezentului Regulament.

8.3. Brokerul, pînă la acceptarea ordinelor de vânzare a valorilor mobiliare, este obligat să verifice drepturile de proprietate a clientului asupra valorilor mobiliare incluse în ordin.

Brokerul, pînă la acceptarea ordinului de achiziționare a acțiunilor emitentului - bancă, va verifica dacă în urma tranzacției clientul va deține / nu va deține mai mult de 5% (25%, 33%, 50%) din capitalul emitentului, precum și existența permisiunii scrise a Băncii Naționale a Moldovei conform prevederilor art.15 al Legii instituțiilor.

[Pct.8.3 modificat prin Hot.CNVM nr.18/6 din 28.03.06, în vigoare 07.04.06]

[Pct.8.3 completat prin Hot.CNVM nr.13/5 din 17.03.05, în vigoare 01.04.05]

8.4. Acceptarea ordinului de la o persoană este posibilă numai în cazul existenței unui contract de servicii de brokeraj încheiat cu persoana respectivă.

8.5. În cazul când nu există circumstanțe prevăzute de actele normative în vigoare ce împiedică acceptarea ordinului, brokerul este obligat să-l accepte.

8.6. Acceptarea ordinului se exprimă prin semnarea acestuia de către client și broker.

8.7. În cazul prezentării ordinului prin fax, telefon sau în formă electronică, dacă este imposibilă semnarea lui în original de către client, ordinul va fi semnat unilateral de către broker cu anexarea faxului sau a documentului electronic. Confirmarea ordinelor telefonice se va efectua conform cerințelor prezentului Regulament. Responsabilitatea pentru executarea ordinelor perfectate în acest mod aparține brokerului.

8.8. În textul ordinului va fi indicată expres mărimea unică a comisionului (ca valoare procentuală de la volumul tranzacției sau ca o sumă fixată), în limitele indicate în contractul de servicii de brokeraj.

8.9. Pentru a executa ordinul pentru tranzacțiile cu valori mobiliare, brokerul este obligat să organizeze verificarea la registrator sau la deținătorul nominal a autenticității datelor cu privire la valorile mobiliare ce aparțin clientului.

8.10. În cazul executării ordinului pentru efectuarea tranzacțiilor în bază de mandat, brokerul imediat va depune la registrator o cerere în scris de blocare a valorilor mobiliare ce sînt obiectul ordinului de vânzare a valorilor mobiliare. Temei pentru depunerea cererii de blocare de către broker poate servi numai ordinul de vânzare a valorilor mobiliare recepționat de la client. În cerere brokerul va indica numărul ordinului și data recepționării lui.

8.11. La transmiterea valorilor mobiliare în deținere nominală brokerului, în cazul când brokerul nu dispune de împuternicirea de a efectua acțiuni legate de transmiterea în deținere nominală, pe lîngă ordinul de efectuare a tranzacției de vânzare a valorilor mobiliare,

clientul va întocmi dispoziția de transmitere a valorilor mobiliare în deținere nominală. Imediat după primirea ordinului și a dispoziției de transmitere a valorilor mobiliare în deținere nominală, brokerul va iniția la registrator procedura de transmitere a valorilor mobiliare în deținere nominală pe numele său.

8.12. La transmiterea valorilor mobiliare în deținere nominală unei persoane terțe - depozitar, în cazul când brokerul nu dispune de împuternicirea de a efectua acțiuni legate de transmiterea în deținere nominală, pe lângă ordinul de efectuare a tranzacției de vânzare a valorilor mobiliare, clientul va semna contractul de transmitere în deținere nominală și dispoziția de transmitere a valorilor mobiliare în deținere nominală persoanei terțe - depozitar, în conformitate cu actele normative în vigoare. Imediat după primirea ordinului, contractului de transmitere în deținere nominală și a dispoziției de transmitere a valorilor mobiliare în deținere nominală, brokerul va iniția procedura de transmitere a valorilor mobiliare în deținere nominală pe numele persoanei terțe - depozitar.

8.13. În cazul când brokerul dispune de împuternicirea de a semna din numele clientului dispozițiile de transmitere a valorilor mobiliare și alte documente aferente transmiterii în deținere nominală și efectuării tranzacțiilor, el va semna în conformitate cu împuternicirile sale de reprezentant toate documentele respective, reieșind din prevederile actelor normative în vigoare, a contractului de servicii de brokeraj și ordinului primit de la client.

8.14. Brokerul este obligat să informeze în scris clientul cu privire la circumstanțele ce împiedică executarea ordinelor la cele mai bune condiții. Astfel de circumstanțe pot fi cazurile când brokerul a recepționat ordine cu sens opus pentru aceleași valori mobiliare, este cointerestat de efectuarea tranzacțiilor cu valorile mobiliare ale emitentului respectiv sau este cointerestat în alt mod în efectuarea de către client a tranzacțiilor respective.

8.15. Brokerul este obligat să accepte, în baza ordinului clientului, retragerea sau modificarea ordinului anterior al clientului până la încheierea tranzacției, dacă aceasta nu contravine prevederilor actelor legislative și normative în vigoare. Retragerea sau modificarea ordinului clientului se efectuează în baza unui ordin suplimentar, recepționat de la client în conformitate cu prevederile punctelor 8.1.-8.13. ale prezentului Regulament.

8.16. La recepționarea ordinelor și a modificărilor la ele brokerul este obligat să introducă înscrierea privind recepționarea ordinului și a modificărilor la el în registrul ordinelor primite de la clienți în modul stabilit de prezentul Regulament. Modificările la ordin se înregistrează în registrul ordinelor primite de la clienți, cu efectuarea consemnării respective la ordin.

9. Modul de executare, anulare și modificare a ordinelor

9.1. Procedura de executare a ordinelor de vânzare este următoarea:

a) clientul transmite brokerului documentele prevăzute în pct.8.11. sau 8.12 ale prezentului Regulament, iar în cazul când brokerul este împuternicit să exercite acțiunile legate de transmiterea valorilor mobiliare în deținere nominală pe numele său sau unei persoane terțe - depozitar - transmite numai ordinul;

b) brokerul acceptă ordinul în modul și termenul stabilit în prezentul Regulament și eliberează o recipisă despre recepționarea certificatului valorilor mobiliare (în cazul valorilor mobiliare materializate);

c) în cazul acceptării ordinului, brokerul imediat va iniția procedura de blocare a valorilor mobiliare (pe piața extrabursieră) sau de primire-transmitere a lor în deținere nominală (pe piața bursieră). După finalizarea procedurilor menționate mai sus, cu excepția cazurilor când contractul de servicii de brokeraj sau ordinul nu prevăd altă modalitate, brokerul îl va transmite spre executare la bursă (dacă procedura a fost finalizată în timpul desfășurării sesiunii de tranzacționare la bursă) sau la deschiderea următoarei sesiuni de tranzacționare (în alte cazuri);

d) comisionul brokerului, comisionul de tranzacționare, precum și

alte comisioane și taxe aferente (în cazul executării ordinului la bursă) vor fi reținute de către broker din resursele obținute în urma tranzacționării valorilor mobiliare ale clientului;

e) conform prevederilor contractului de servicii de brokeraj, mijloacele obținute din executarea tranzacției de vânzare a valorilor mobiliare vor fi transferate de către broker pe contul de brokeraj al clientului sau direct clientului în decursul unei zile lucrătoare.

9.2. Procedura de executare a ordinelor de cumpărare este următoarea:

a) înainte de a transmite brokerului spre executare ordinele de cumpărare, dacă aceasta se prevede în actele normative în vigoare, clientul trebuie să depună mijloace bănești pe contul brokerului în termenul respectiv și în suma necesară pentru executarea ordinului (inclusiv comisionul brokerului, comisionul de tranzacționare și alte comisioane și taxe aferente), iar în cazul când mijloacele necesare există pe contul de brokeraj al clientului - să permită în scris utilizarea lor pentru executarea ordinului;

b) brokerul va accepta ordinul în modul și termenul stabilit de prezentul Regulament, alte acte normative, în condițiile în care clientul achită în conformitate cu prevederile actelor normative în vigoare contravaloarea valorilor mobiliare pe care dorește să le cumpere;

c) în cazul efectuării tranzacțiilor prin intermediul Depozitarului Național de Valori Mobiliare, contractul de depozitare, conform prevederilor actelor normative în vigoare, va fi semnat de client sau de broker, dacă brokerul are împuternicirea de reprezentant;

d) în cazul executării ordinului la bursă, brokerul îl va transmite spre executare la bursă imediat (dacă acesta a fost acceptat în timpul desfășurării sesiunii de tranzacționare) sau la deschiderea următoarei sesiuni de tranzacționare (în alte cazuri);

e) dacă prețul efectiv de cumpărare este mai mic decât suma depusă de client pentru executarea ordinului, brokerul, conform contractului de servicii de brokeraj, păstrează mijloacele rămase pe contul de brokeraj al clientului sau le transferă clientului în decursul unei zile lucrătoare;

f) brokerul transmite clientului extrasul din registru, iar în cazul valorilor mobiliare materializate - certificatul valorilor mobiliare, care reprezintă rezultatul executării ordinului de cumpărare, imediat după primirea lui de la bursă sau de la Depozitarul Național de Valori Mobiliare - în cazul unei tranzacții bursiere, sau de la registratorul independent - în alte cazuri.

În cazul când brokerul exercită obligațiunile de deținător nominal al valorilor mobiliare ale clientului, el va reflecta executarea ordinului de cumpărare, transferând valorile respective pe contul de brokeraj al clientului imediat după executarea decontărilor finale.

9.3. Procedura pentru anularea ordinului de către client este următoarea:

a) clientul este în drept să anuleze ordinul, înștiințând despre aceasta brokerul în modul stabilit de prezentul Regulament;

b) pentru a anula ordinul, clientul va înainta ordinul de anulare - dispoziția scrisă întocmită într-o formă liberă, în care va fi indicată data și ora când acesta a fost transmis brokerului;

c) ordinul de anulare poate fi primit spre executare de către broker în următoarele cazuri:

- brokerul n-a început efectuarea tranzacției;
- brokerul a început efectuarea tranzacției, dar toate acțiunile sînt reversibile;

- brokerul a început efectuarea tranzacției, dar din anularea ei totală sau parțială rezultă niște cheltuieli suplimentare, despre care clientul este informat și pe care acesta este dispus să le suporte;

d) în cazul în care ordinul de bursă a fost deja executat de către broker, anularea acestuia poate fi efectuată în condițiile în care decontările finale n-au avut loc și a fost primit acordul în scris al contragentului tranzacției încheiate;

e) certificatele valorilor mobiliare în cazul unor valori mobiliare materializate, care fac obiectul ordinului de vânzare anulat, vor fi restituite clientului imediat după acceptarea anulării, cu excepția cazurilor când brokerul, în conformitate cu cerințele contractului de servicii de brokeraj sau ordinul clientului, este deținătorul nominal al

valorilor mobiliare și le păstrează pe contul de brokeraj al clientului;

f) mijloacele bănești, ce urmează a fi restituite din cauza anulării ordinului de cumpărare, la decizia clientului vor fi păstrate pe contul de brokeraj al clientului sau vor fi transferate clientului în decursul unei zile lucrătoare.

[Pct.9.3 modificat prin Hot.CNVM nr.31/9 din 18.12.03, în vigoare 23.01.04]

9.4. Procedura de modificare a ordinului clientului este următoarea:

a) clientul este în drept să modifice condițiile de preț din ordin și/sau numărul de valori mobiliare care constituie obiectul ordinului neexecutat sau executat parțial de broker, avizînd despre aceasta brokerul în modul stabilit de prezentul Regulament pentru recepționarea ordinelor;

b) brokerul confirmă (acceptă) modificarea ordinului în modul stabilit de prezentul Regulament;

c) transferul (restituirea) mijloacelor bănești și valorilor mobiliare excesive, cauzat de modificarea ordinului, se va efectua în modul stabilit de prezentul Regulament pentru recepționarea ordinelor.

9.5. Particularitățile de executare a ordinelor de vânzare la bursă a valorilor mobiliare materializate:

a) în cazul executării parțiale a ordinelor de vânzare a valorilor mobiliare materializate, partea neexecutată a ordinului este anulată expres de bursă la sfîrșitul zilei bursiere. Certificatele valorilor mobiliare se transmit de bursă pentru anulare și întocmirea noilor certificate pentru valorile mobiliare nevîndute, pe numele clientului său - în cazul cînd brokerul nu are funcția de deținător nominal al valorilor menționate, pe numele brokerului - cînd are calitatea de deținător nominal;

b) certificatele noi ale valorilor mobiliare nerealizate, întocmite pe numele clientului, vor fi transmise acestuia imediat după ce au fost recepționate de broker.

10. Modul de efectuare a tranzacțiilor

10.1. După executarea cerințelor prevăzute în punctele 8.1-8.15 ale prezentului Regulament brokerul va iniția efectuarea tranzacțiilor.

10.2. În cadrul efectuării tranzacției brokerul va consemna în registrul ordinelor recepționate de la clienți timpul recepționării și expedierii ordinului spre executare și executarea lui în modul stabilit.

10.3. Procedura de introducere, modificare și retragere a ordinelor ce urmează a fi executate la bursa de valori este reglementată de regulile bursei de valori și actele normative respective.

10.4. Imediat după efectuarea tranzacției brokerul va întreprinde toate măsurile necesare pentru asigurarea efectuării decontărilor cu mijloace bănești și a livrării valorilor mobiliare tranzacționate în cadrul tranzacției în modul prevăzut de regulile bursei de valori, actele normative în vigoare, contractul de servicii de brokeraj, ordinele prezentate și condițiile tranzacției efectuate.

10.5. Brokerii poartă răspundere în conformitate cu legislația în vigoare pentru executarea de către clienții lor a obligațiilor contractuale ce reies din ordinele acestora. La rîndul lor, brokerii pot cere de la clienți restituirea prejudiciilor cauzate din executarea neadecvată a obligațiunilor prevăzute în contractul de servicii de brokeraj și actele normative în vigoare.

11. Cerințe operaționale față de brokeri și dealeri

11.1. Brokerul și/sau dealerul este obligat să respecte normele stabilite de Comisia Națională, inclusiv normativele obligatorii privind mijloacele proprii și alte normative ce limitează riscul în tranzacțiile cu valori mobiliare. Băncile comerciale ce activează în calitate de brokeri și/sau dealeri vor îndeplini și normativele stabilite de Banca Națională a Moldovei.

11.2. Brokerul este obligat să asigure expunerea la un loc vizibil și prezentarea pentru informare clienților a prevederilor prezentului Regulament ce țin de contractul de servicii de brokeraj, drepturile și obligațiunile brokerului și clientului, prezentarea și executarea

ordinelor. Informarea clientului cu prevederile specificate este obligatorie și în cazul încheierii contractului de servicii de brokeraj în afara sediului brokerului.

11.3. Brokerul trebuie să adopte proceduri interne în scris care corespund cerințelor legislației și prevăd modul de:

- (1) deschidere a conturilor de brokeraj;
- (2) verificare periodică de către persoana oficială a brokerului a conturilor de brokeraj ale clienților;
- (3) examinare și aprobare în scris a tuturor tranzacțiilor de către persoana oficială respectivă;
- (4) examinare a reclamațiilor clienților;
- (5) autentificare a semnăturilor clienților, a cazurilor de grevare cu obligațiuni a valorilor mobiliare;
- (6) efectuare a operațiunilor cu mijloacele bănești și valorile mobiliare, care sînt necesare pentru decontările tranzacțiilor și recepționarea ordinelor clienților.

11.4 Dealerul trebuie să adopte proceduri interne în scris care corespund cerințelor legislației și prevăd modul de:

- (1) aprobare a deciziilor de tranzacționare a valorilor mobiliare;
- (2) examinare și aprobare în scris a tuturor tranzacțiilor de către persoana oficială respectivă;
- (3) ținere a registrelor.

12. Cerințe față de ținerea evidenței de către brokeri și dealeri

12.1. Brokerul este obligat să țină evidența tranzacțiilor și operațiunilor efectuate în legătură cu contractele încheiate cu clienții și să asigure evidența adecvată a documentelor care servesc drept bază pentru efectuarea operațiunilor cu valorile mobiliare și mijloacele bănești ale clientului.

12.2. Brokerul trebuie să țină următoarea evidență:

(1) registrul contractelor de servicii de brokeraj și conturilor de brokeraj care va conține următoarele informații:

- numărul contractului;
- numărul contului de brokeraj;
- data semnării contractului și deschiderii contului de brokeraj;
- denumirea completă sau numele și prenumele clientului;
- numărul înregistrării de stat sau numărul documentului de identitate a clientului;
- codul fiscal;
- data înregistrării de stat sau data nașterii clientului;
- sediul sau domiciliul clientului;
- țara de reședință a clientului;
- termenul de valabilitate a contractului;
- numele, prenumele, funcția deținută și semnătura executorului;

(2) registrul ordinelor primite de la clienți, care va conține următoarele informații:

- numărul ordinului;
- denumirea completă sau numele și prenumele clientului;
- numărul contului de brokeraj;
- tipul ordinului (limită, de piață, condiționat, direct);
- sensul ordinului (vînzare, cumpărare);
- denumirea emitentului de valori mobiliare;
- clasa valorilor mobiliare;
- numărul înregistrării de stat a valorilor mobiliare;
- numărul de valori mobiliare;
- prețul (dacă este indicat);
- condiția "vînd / cumpăr totul sau nimic" (dacă este prevăzută);
- data și ora primirii ordinului;
- numărul ordinului de bursă întocmit în baza ordinului dat;
- data și ora introducerii în SAIT a ordinului de bursă;
- consemnarea recepționării modificărilor la ordin;
- termenul și condițiile de executare, modificare sau anulare a ordinului;
- numărul și prețul valorilor mobiliare procurate (vîndute);
- data și ora anulării ordinului;

- numele, prenumele, funcția deținută și semnătura executorului;
- (3) registrul evidenței analitice a decontărilor operațiunilor cu valori mobiliare și cu mijloace bănești, conținând înregistrări separate ale tuturor operațiunilor de vânzare-cumpărare a valorilor mobiliare și decontările acestora, precum și ale tuturor operațiunilor bănești de pe cont. Registrul va conține următoarele informații:
 - numărul contului de brokeraj de pe care se efectuează decontarea;
 - numărul înregistrării de stat a valorilor mobiliare;
 - denumirea emitentului valorilor mobiliare;
 - soldul valorilor mobiliare respective și a mijloacelor bănești pe contul de pe care se efectuează decontarea până la efectuarea ei;
 - numărul de valori mobiliare și suma mijloacelor bănești care participă la decontări;
 - data efectuării decontărilor;
 - numărul avizului de contract (pentru tranzacțiile bursiere) sau numărul contractului (pentru tranzacțiile extrabursiere) în baza cărora se efectuează decontarea;
 - soldul valorilor mobiliare respective și a mijloacelor bănești pe contul de pe care se efectuează decontarea la finalizarea ei;
 - mărimea comisionului și taxele bursiere și depozitare (în cazul când operațiunile au loc la bursă);
 - mărimea comisionului brokerului;
 - mărimea taxei achitate în bugetul de stat;
 - mărimea taxei achitate pe contul Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare;
 - numele, prenumele, funcția deținută și semnătura executorului;
- (4) registrul evidenței analitice a decontărilor în fondul participanților Depozitarului Național de Valori Mobiliare. Registrul va conține următoarele informații:
 - mijloacele bănești ale brokerului în fondul participanților la începutul lunii curente;
 - transferurile brokerilor în fondul participanților în luna curentă;
 - utilizările mijloacelor din contul brokerului în fondul participanților în luna curentă;
 - numele, prenumele, funcția deținută și semnătura executorului;
- (5) registrul evidenței contabile și jurnalul general de evidență (cartea mare), care reflectă detaliat toate activele și pasivele, veniturile și cheltuielile companiei de brokeri;
- (6) condica reclamațiilor clienților;
- (7) copiile dărilor de seamă prezentate clienților;
- (8) avizele de contract (pentru tranzacții bursiere) și contractele (pentru tranzacții extrabursiere) pentru fiecare tranzacție și fiecare client în parte;
- (9) alte registre și înregistrări prevăzute în actele normative.

[Pct.12.2 modificat prin Hot.CNVM nr.31/9 din 18.12.03, în vigoare 23.01.04]

12.3. Dealerul este obligat să țină evidența tranzacțiilor și operațiunilor efectuate și să asigure evidența adecvată a documentelor care servesc drept bază pentru efectuarea lor.

12.4. Dealerul trebuie să țină registrele indicate în punctul 12.2 al prezentului Regulament cu excepția registrelor indicate în subpunctele (1), (9) și (10), ținând cont de specificul activității de dealer.

12.5. În regulamentele interne vor fi indicate funcțiile persoanelor responsabile pentru completarea fiecărei categorii de registre în parte și a persoanelor care le vor substitui în caz de necesitate.

12.6. Responsabilitatea pentru asigurarea corectitudinii și plenitudinii informației din evidență o poartă persoanele cu funcții de răspundere ale brokerului.

12.7. Brokerul trebuie să desemneze angajați calificați, responsabili de deservire și evidență pentru clienți concreți, precum și persoana oficială care deține controlul asupra lor și verifică periodic înregistrările pentru fiecare client.

12.8. Brokerul/dealer trebuie să stabilească lista angajaților responsabili care au acces la computere, software și documentele cu caracter confidențial.

12.9. Toate documentele indicate în prezentul Regulament se

păstrează cel puțin cinci ani. Rapoartele și documentele primare, ce cad sub incidența prezentului Regulament, trebuie să fie menținute și păstrate separat pentru fiecare gen de activitate. Reprezentanții autorizați ai Comisiei Naționale și ai altor organe autorizate au acces liber la toate registrele și înregistrările efectuate.

12.10. Documentele referitoare la activitatea de brokeraj/dealer pot fi nimicite sau transmise la arhivă numai dacă au fost supuse unui control complex din partea Comisiei Naționale. Brokerul/dealerul poate solicita efectuarea controlului respectiv din partea Comisiei Naționale.

12.11. Mijloacele bănești și valorile mobiliare ce participă în procesul de decontare urmează a fi reflectate în evidență separat de proprietatea brokerului.

13. Cerințe față de prezentarea dărilor de seamă de către brokeri și dealeri

13.1. Brokerul și dealerul trebuie să prezinte Comisiei Naționale rapoarte și dări de seamă în conformitate cu actele normative în vigoare.

13.2. Persoanele cu funcții de răspundere ale brokerului și dealerului care au semnat darea de seamă anuală specializată poartă răspundere pentru autenticitatea datelor incluse în ea în conformitate cu prevederile legislației.

14. Dispoziții finale

14.1. Litigiile ce țin de activitatea de brokeraj și activitatea de dealer pe piața valorilor mobiliare se vor soluționa în modul stabilit de legislație.

14.2. Brokerii, clienții brokerilor, dealerii și alte persoane, pentru apărarea drepturilor și intereselor lor legitime, sînt în drept să sesizeze comisia de arbitraj a bursei de valori, Comisia Națională și/ sau instanța de judecată.

14.3. Penalitățile pentru neexecutarea de către brokeri a obligațiunilor ce nu țin de ordinele clientului nu pot fi reținute din mijloacele bănești și valorile mobiliare ale clientului a căror evidență are loc în contul de brokeraj.

Anexa nr.2
la Hotărîrea Comisiei Naționale
a Valorilor Mobiliare
nr.48/7 din 17.12.2002

CONTRACT-TIP
de servicii de brokeraj
nr. _/_

(locul semnării) " " _____
(data semnării)

(numele, prenumele, patronimicul și datele documentelor de
identitate a persoanei fizice sau denumirea

_____,
completă a persoanei juridice) (necesarul de menționat)

certificatul de înregistrare de stat a întreprinderii nr. _____
din " " _____,

numit în continuare "Client", în persoana _____,

_____, care
(funcția, numele, prenumele) (necesarul de menționat)
acționează în temeiul _____, pe de o parte și

_____,
(denumirea completă a brokerului)
certificatul de înregistrare de stat a întreprinderii nr. _____ din
" " _____;

licența de activitate de brokeraj nr. _____ din " " _____
_____, valabilă pînă la " " _____, numit în continuare

"Broker", în persoana _____, pe de
(funcția, numele și prenumele)
altă parte
(se completează numai de fondurile de investiții)
precum și _____, certificatul
(denumirea completă a agentului de decontare)
de înregistrare de stat a întreprinderii nr. _____ din " " _____;
licența de activitate de depozitar nr. _____ din " " _____,
valabilă pînă la " " _____, numit în continuare "Agent
de Decontare", în persoana _____ ca parte terță,
(funcția, numele și prenumele)
au încheiat prezentul Contract privind următoarele:

I. OBIECTUL CONTRACTULUI

1.1. Clientul solicită, iar Brokerul se angajează să efectueze tranzacții cu valori mobiliare din contul și în interesul Clientului în conformitate cu legislația ce reglementează piața valorilor mobiliare și prevederile prezentului Contract.

1.2. Prezentul Contract stabilește relații de
_____ între Client și Broker.
(mandat / comision) (necesarul de menționat)

1.3. Pentru executarea prezentului Contract Brokerul deschide un cont de brokeraj pe numele Clientului, unde se vor păstra și se va ține evidența mijloacelor bănești și a valorilor mobiliare ale Clientului.

1.4. Întru exercitarea prezentului Contract, Brokerul
_____ (are/nu are) (necesarul de menționat)
calitatea de deținător nominal pentru valorile mobiliare ale Clientului, dacă ordinele Clientului nu prevăd altfel.

1.5. Întru exercitarea prezentului Contract, Brokerul
_____ (este/ nu este) (/necesarul de menționat)
împuternicit de a efectua acțiuni legate de transmiterea valorilor mobiliare în deținere nominală pe numele său sau unei persoane terțe - depozitar, dacă ordinele Clientului nu prevăd altfel.

II. DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIUNILE BROKERULUI

2.1. Brokerul are drepturile și obligațiunile prevăzute în Regulamentul cu privire la activitatea de brokeraj și de dealer pe piața valorilor mobiliare și alte acte normative în vigoare.

2.2. Brokerul va prezenta clientului dări de seamă cu privire la tranzacțiile încheiate în baza ordinelor clienților în termen de _____ din ziua încheierii tranzacției.
(o zi /alt termen indicat de client)

2.3. Brokerul are următoarele drepturi și obligațiuni suplimentare:

III. DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIUNILE CLIENTULUI

3.1. Clientul are drepturile și obligațiunile prevăzute în Regulamentul cu privire la activitatea de brokeraj și de dealer pe piața valorilor mobiliare și alte acte normative în vigoare.

3.2. Clientul are următoarele drepturi și obligațiuni suplimentare:

IV. MODUL DE EXECUTARE, ANULARE ȘI MODIFICARE A ORDINELOR

4.1. Brokerul execută Ordinele Clientului în conformitate cu cerințele legislației în vigoare, prezentul Contract, Regulamentul cu privire la activitatea de brokeraj și de dealer pe piața valorilor mobiliare, precum și cu regulile Bursei de Valori și ale Depozitarului

Național de Valori Mobiliare (în cazul executării tranzacțiilor în cadrul bursei).

4.2. Brokerul se angajează să execute următoarele tipuri de ordine ale Clientului:

(1) să vîndă valori mobiliare la un preț nu mai mic decît cel indicat în ordin;

(2) să cumpere valori mobiliare la un preț nu mai mare decît cel indicat în ordin;

(3) să vîndă / cumpere valori mobiliare la prețul de piață;

(4) să vîndă / cumpere toată cantitatea de valori mobiliare indicate în ordin sau nimic;

(5) să execute o tranzacție directă.

4.3. Ordinele se perfectează, se recepționează și se înregistrează în modul prevăzut de Regulamentul cu privire la activitatea de brokeraj și de dealer pe piața valorilor mobiliare.

4.4. Modul de executare, anulare și modificare a ordinelor Clientilor se efectuează în conformitate cu prevederile pct.9.1-9.5 ale Regulamentului cu privire la activitatea de brokeraj și de dealer pe piața valorilor mobiliare.

V. REMUNERAREA SERVICIILOR BROKERULUI ȘI ALTE CHELTUIELI AFERENTE

5.1. Mărimea comisionului Brokerului se stabilește în ordinul de efectuare a tranzacțiilor și va fi cuprinsă în limitele a ____% - ____% din valoarea tranzacției sau ____lei - ____lei.

[Pct.5.1 în redacția Hot.CNVM nr.31/9 din 18.12.03, în vigoare 23.01.04]

5.2. Mărimea cheltuielilor aferente se stabilește în conformitate cu regulile existente la înregistrarea tranzacției și schimbarea drepturilor de proprietate a părților implicate.

VI. CONDIȚII SUPLIMENTARE

6.1. Obligațiunile și responsabilitățile Brokerului ce țin de livrarea valorilor mobiliare și decontarea mijloacelor bănești expuse în Regulamentul cu privire la activitatea de brokeraj și de dealer pe piața valorilor mobiliare, precum și a celor stabilite în Regulile Bursei de Valori și procedurile Depozitarului Național de Valori Mobiliare, se transmit către Agentul de Decontare în tranzacție (depozitarul fondului de investiții) (se menționează de către fondul de investiții).

6.2. Alte condiții suplimentare:

a) _____;

b) _____.

VII. MODUL DE SOLUȚIONARE A LITIGIILOR

7.1. Orice litigiu va fi soluționat în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la activitatea de brokeraj și de dealer pe piața valorilor mobiliare, cu respectarea principiului protecției Clientului.

VIII. TERMENUL DE VALABILITATE A CONTRACTULUI

8.1. Prezentul Contract intră în vigoare din momentul semnării și este valabil pînă la ____.

8.2. Prezentul Contract poate fi modificat numai în baza unui acord adițional al părților.

8.3. Prezentul Contract poate fi reziliat cu acordul comun al ambelor părți sau în mod unilateral, în cazurile prevăzute de legislația civilă, de suspendare sau retragere a licenței pentru activitatea de brokeraj, eliberată brokerului de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare, precum și în cazul retragerii de către Banca Națională a Moldovei a autorizației privind desfășurarea activității financiare. Partea ce invocă rezilierea Contractului notifică celeilalte părți despre aceasta cu ____ zile înainte de data la care rezilierea urmează să-și producă efectele.

8.4. Contractul nu poate fi reziliat în perioada de executare de

către Broker a ordinului Clientului sau a decontării unei tranzacții.

IX. RECHIZITELE

Clientul - persoană fizică (necesarul de menționat):

cetățenia _____ adresa _____
telefon _____ documentul de identitate _____
seria _____ nr. _____ eliberat la _____
eliberat de _____
Nr. contului de decontare _____
Banca _____ codul băncii _____
(denumirea băncii)
codul fiscal _____

Clientul - persoană juridică (necesarul de menționat):

adresa juridică _____
adresa poștală _____
telefon _____ fax _____ codul fiscal _____
Nr. contului de decontare _____
Banca _____ codul băncii _____
(denumirea băncii)
reprezentantul autorizat:
numele, prenumele _____ funcția deținută _____
documentul de identitate _____ seria _____ nr. _____,
eliberat la _____ eliberat de _____

Brokerul:

adresa juridică _____
adresa poștală _____
telefon fax _____
Nr. contului de decontare _____
Banca _____
(denumirea băncii)
codul băncii _____
codul fiscal _____

Agentul de Decontare:

adresa juridică _____
adresa poștală _____
telefon _____ fax _____ codul fiscal _____
Nr. contului curent _____
Banca _____ codul băncii _____
(denumirea băncii)
reprezentantul autorizat:
numele, prenumele _____ funcția deținută _____
documentul de identitate _____ seria _____ nr. _____,
eliberat la _____ eliberat de _____

[Cap.IX modificat prin Hot.CNVM nr.31/9 din 18.12.03, în vigoare 23.01.04]

X. SEMNĂTURILE:

Clientul	Brokerul	Agentul de decontare
_____ (numele și prenumele)	_____ (funcția)	_____ (funcția)
_____ (semnătura)	_____ (numele și prenumele)	_____ (numele și prenumele)
	_____ (semnătura)	_____ (semnătura)
L.Ș.	L.Ș.	L.Ș.

Anexa nr.3
la Hotărîrea Comisiei Naționale
a Valoriilor Mobiliare
nr.48/7 din 17.12.2002

Nr. _____ din _____ Ora _____ Nr. contului de brokeraj _____

(Denumirea completă a persoanei juridice și numele reprezentantului
(documentul care confirmă împuternicirile acestuia, în cazul existenței)

(numele și prenumele Clientului)

denumit în continuare Client,

prezintă spre executare SA (SRL) _____

denumit în continuare Broker, prezentul Ordin cu următorul conținut:

[Preambulul modificat prin Hot.CNVM nr.31/9 din 18.12.03, în vigoare 23.01.04]

I. Informații generale / obiectul Ordinului

1.1. În conformitate cu contractul de servicii de brokeraj nr. _____ din " _____ de _____ (mandat sau comision) Clientul dă ordin iar Brokerul își asumă responsabilitatea:

- de a _____ (cumpăra, vinde)
- în baza ordinului _____ (limită, de piață, condiționat, direct)

următoarele valori mobiliare: denumirea emitentului _____

- clasa valorilor mobiliare _____
- numărul înregistrării de stat a valorilor mobiliare _____
- numărul de valori mobiliare, care constituie obiectul prezentului Ordin (cu cifre) _____ (și cu litere) _____
- prețul valorilor mobiliare (cu cifre) _____ (și cu litere) _____.

1.2. Valorile mobiliare se transmit / nu se transmit _____ în deținere nominală.

1.3. Brokerul (are / nu are) _____ împuternicirea să efectueze acțiuni cu valorile mobiliare menționate în calitate de deținător nominal.

1.4. Termenul de valabilitate a prezentului Ordin _____

1.5. Prezentul Ordin poate fi modificat sau anulat de către Broker în următoarele cazuri _____.

1.6. Prezentul Ordin se execută în conformitate cu condițiile menționate mai sus. În caz de modificare sau anulare a Ordinului se va efectua notificarea respectivă.

Data și ora modificărilor sau anulării ordinului _____.

II. Plățile:

2.1. Pentru efectuarea tranzacției Clientul se obligă să transfere în contul Brokerului mijloace financiare în mărimea:

- valorii contractului calculate conform criteriilor (cantitate x preț), în cazul semnării unui contract de cumpărare _____;

- taxei bursei de valori și DNVM _____ % din valoarea fiecărei tranzacții;

- serviciilor DNVM _____;

- serviciilor registratorului _____;

- remunerației Brokerului _____;

- taxei Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare _____;

- etc. _____;

în total (preventiv) _____.

III. Alte condiții

3.1. Dacă în pct.1.4. nu este indicat termenul Ordinului, acesta este valabil până la îndeplinirea completă sau rezilierea (anularea) lui.

[Pct.3.1 modificat prin Hot.CNVM nr.31/9 din 18.12.03, în vigoare 23.01.04]

3.2. Alte condiții ce privesc executarea prezentului Ordin sînt descrise în contractul-tip de servicii de brokeraj, semnat între Client și Broker _____.

3.3. Prin semnarea prezentului Ordin Clientul confirmă că

_____ (este/nu este) insider al emitentului valorilor mobiliare care fac obiectul prezentului Ordin.

IV. Rechizitele părților:

CLIENT
... ..

BROKER
... ..

V. Semnăturile părților:

CLIENT
...

BROKER
...

+-----+
| Numele, prenumele, funcția și semnătura executorului Ordinului |
+-----+

Comisia Națională a Pieței Financiare

Hotărâre nr.48/7 din 17.12.2002 cu privire la aprobarea actelor normative privind activitatea de brokeraj și dealericat)
//Monitorul Oficial 20-22/31, 14.02.2003